

Diabetológia licenccel rendelkező orvosok és diabetológiai szakápolók életkori eloszlásának adatai. Korfa

Molnár Gergő Attila dr., Wittmann István dr.

AZ ORVOSOK HELYZETE

Az 1. táblázat a diabetológiai licencvizsgálással rendelkező szakorvosok számát mutatja, életkori bontásban. Az adatokat az OKFŐ szolgáltatja, az egyes orvosok a lakcímüknek megfelelő megyéhez kerültek hozzárendelésre.

Az 1. táblázatban szereplő adatok nem zárják ki, hogy valamely licenccel rendelkező orvos ilyen irányú tevékenységet nem is folytat. Ezért van szükség a 2. táblázatra, amely azt mutatja, hogy a licenccel rendelkezők közül hányan kerültek regisztrációra az adott területen.

Szembetűnő, hogy míg diabetológiai licenccel 654-en, addig érvényes regisztrációval 534-en rendelkeznek. A hiányzó 120 (18%) orvos érzékeny hiányt okoz, tekintettel arra, hogy a cukorbetegek száma igen magas és a minőségi ellátáshoz még a 654-nél is több szakorvosra lenne szükség.

Az MDT felmérése szerint az utóbbi években 700 000 körüli az ismert 2-es típusú cukorbetegek száma. Ebből adódóan 1310 ismert cukorbetegre jut 1 diabetológiai licenccel és regisztrációval rendelkező szakorvos. Irodalmi adatok szerint azonban annyi fel nem ismert cukorbeteg van, ahány felismert, ami azt jelenti, hogy 2620 cukorbeteg esne ma hazánkban 1 licenccel rendelkező szakorvosra, ha intenzív szűrés révén mindenki diagnózisra kerülne. Nyilvánvaló, hogy a licenccel rendelkezők alacsony száma is eredményezi a fel nem ismertek magas arányát.

A gondok súlyát tovább növeli, hogy a praediabetesek arányát a populáció 28%-ára teszik, akiknek a kiszűrése ugyan általános orvosi feladat, de ennek a szűrésnek

a kiterjedtsége és hatékonysága nyilvánvalóan függ a licenccel rendelkezők szakmai irányításától.

Figyelemfelkeltő adat az, hogy Heves, Vas és Nógrád megyében 10 alatti a regisztrált licenccel rendelkezők száma, és így az élvonalbeli megyékhez képest akár 20-szoros különbség is lehet, ami meglepőnek mondható. Ezekben a megyékben sürgősen meg kell erősíteni a diabetológiai licencvizsgálással és regisztrációval rendelkezők létszámát, a 10–20 regisztrált diabetológiai licenccel rendelkező orvost felmutató megyék esetében lassú javulást kell megcélozni és a 20 felettiiek esetén a szinttartás a kitűzendő cél.

A kor megoszlás azt mutatja, hogy a 45 év feletti tartományban minden 5 éves korcsoportban a regisztráltak 18 és 11% közötti előfordulásúak. A kumulatív gyakoriság 45 év alatti 11,61%-os értéke azonban az utánpótlás elégtelenségének lehetőségét veti fel. Az 50 év felettiiek aránya 54,12%-nak bizonyult, ami a legtapasztaltabbak arányának túlsúlyát jelzi.

Ezek alapján tehát a diabetológia pillanatnyi kihívásával egy erős, tapasztalt orvostársadalom áll szemben, a jövőt illetően azonban már aggodalmak fogalmazódhatnak meg. Az előrehaladottabb korúak száma (>70 év) Budapesten 31, ami az ott regisztráltak 20%-át teszi ki, a 45 év alattiak száma 15, aránya 9,5%. Erőfeszítéseket kell tenni, hogy a fővárosban a fiatalok minél nagyobb számban válasszák a diabetológiai licencvizsgát, még akkor is, ha Pest megye licenccel rendelkezői közül valószínűleg sokan Budapesten dolgoznak. A Pest megyei kollégák között a 45 év alattiak 6-an vannak, ami 12,8%-ot tesz ki.

1. táblázat. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 111. §-a szerinti egészségügyi szakképesítést szerzett személyek alapnyilvántartásában 2022. 01. 25. napján szereplő, diabetológia licencvizsgával rendelkező szakorvosok száma korcsoportos, valamint megyei bontásban (adatok forrása: OKFÓ)

Megye	Korcsoport (év)									Összesen
	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65–69	70–	
Budapest	1	4	14	29	34	20	26	23	39	190
Pest	0	2	6	16	7	12	10	4	2	59
Baranya	1	0	9	10	5	8	4	4	2	43
Csongrád-Csanád	0	1	2	4	10	11	5	2	3	38
Hajdú-Bihar	1	3	2	8	7	6	4	1	1	33
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	0	2	5	4	5	8	2	4	30
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0	1	1	8	6	5	2	5	1	29
Bács-Kiskun	0	0	4	1	5	4	4	6	3	27
Győr-Moson-Sopron	1	3	1	3	4	1	6	4	3	26
Fejér	0	0	0	5	5	4	6	3	1	24
Veszprém	0	0	3	6	2	2	5	1	4	23
Somogy	0	0	1	4	4	5	4	1	2	21
Békés	0	2	3	2	2	5	3	1	1	19
Komárom-Esztergom	0	0	1	1	1	3	3	4	4	17
Zala	0	2	1	5	2	3	2	2	0	17
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	0	2	5	1	2	1	3	14
Tolna	0	0	1	3	2	3	1	2	2	14
Vas	0	3	1	1	2	2	2	2	0	13
Heves	0	1	1	1	3	2	1	3	0	12
Nógrád	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
Címadat nem elérhető	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
Összesen	4	22	53	115	110	102	100	72	76	654
Gyakoriság	0,61%	3,36%	8,10%	17,58%	16,82%	15,60%	15,29%	11,01%	11,62%	100,00%
Kumulatív gyakoriság	0,61%	3,98%	12,08%	29,66%	46,48%	62,08%	77,37%	88,38%	100,00%	
Adott korosztálynál idősebbek aránya	99,39%	96,02%	87,92%	70,34%	53,52%	37,92%	22,63%	11,62%	0,00%	

2. táblázat. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 112. §-a szerinti egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában 2022. 01.25. napján diabetológia licencvizsgájukra tekintettel érvényes regisztrációval rendelkező szakorvosok száma korcsoportos, valamint megyei bontásban (adatok forrása: OKFÓ)

Megye	Korcsoport (év)									Összesen
	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65–69	70–	
Budapest	0	4	11	25	29	16	20	21	31	157
Pest	0	1	5	13	5	8	9	4	2	47
Baranya	1	0	8	8	5	7	3	4	1	37
Csongrád-Csanád	0	0	2	3	6	11	5	2	3	32
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	0	2	5	3	4	8	1	3	26
Hajdú-Bihar	0	1	2	8	6	4	3	1	1	26
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0	1	1	8	6	3	2	4	1	26
Bács-Kiskun	0	0	3	1	3	3	4	6	3	23
Győr-Moson-Sopron	0	3	1	2	4	1	6	2	1	20
Veszprém	0	0	3	5	0	2	5	1	3	19
Fejér	0	0	0	4	5	3	3	2	1	18
Somogy	0	0	1	2	3	5	4	1	2	18
Békés	0	1	3	2	1	5	2	1	0	15
Zala	0	2	1	3	2	3	2	2	0	15
Tolna	0	0	1	2	2	3	1	2	1	12
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	0	2	4	1	1	1	3	12
Komárom-Esztergom	0	0	1	1	1	3	0	3	2	11
Heves	0	0	1	1	1	2	1	3	0	9
Vas	0	1	1	0	2	2	1	1	0	8
Nógrád	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Címadat nem elérhető	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Összesen	1	14	47	95	88	86	82	63	58	534
Gyakoriság	0,19%	2,62%	8,80%	17,79%	16,48%	16,10%	15,36%	11,80%	10,86%	100,00%
Kumulatív gyakoriság	0,19%	2,81%	11,61%	29,40%	45,88%	61,99%	77,34%	89,14%	100,00%	
Adott korosztálynál idősebbek aránya	99,81%	97,19%	88,39%	70,60%	54,12%	38,01%	22,66%	10,86%	0,00%	

3. táblázat. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 111. §-a szerinti egészségügyi szakképesítést szerzett személyek alapnyilvántartásában 2022. 01. 25. napján szereplő diabetológiai szakápoló szakképesítéssel rendelkező személyek száma korcsoportos, valamint megyei bontásban (adatok forrása: OKFÓ)

Megye	Korcsoport (év)										Összesen
	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65–69	70–	
Budapest	2	3	5	19	46	43	36	10	13	3	180
Pest	3	3	3	23	41	30	13	5	5	2	128
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0	1	1	7	20	14	10	0	0	0	53
Csongrád-Csanád	0	2	0	2	16	10	10	7	4	0	51
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	2	3	5	12	13	4	3	2	0	44
Baranya	2	3	4	6	11	7	10	0	0	0	43
Fejér	1	5	2	4	12	4	5	3	2	1	39
Komárom-Esztergom	0	0	0	1	10	8	9	4	2	0	34
Hajdú-Bihar	0	1	1	7	12	7	4	1	0	0	33
Bács-Kiskun	0	0	2	4	10	7	4	3	1	0	31
Győr-Moson-Sopron	0	0	0	2	14	4	7	3	1	0	31
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	0	7	10	6	3	2	0	0	28
Vas	1	2	1	4	7	5	3	3	0	1	27
Veszprém	0	0	0	2	4	10	8	2	0	0	26
Zala	0	2	0	6	4	5	4	1	1	0	23
Heves	0	0	0	1	3	5	7	6	0	0	22
Somogy	0	1	1	3	3	4	3	2	1	0	18
Nógrád	0	0	2	1	7	1	2	2	0	1	16
Békés	1	2	0	2	5	0	5	0	0	0	15
Tolna	0	0	1	4	3	3	3	1	0	0	15
Címadat nem elérhető	0	0	0	0	7	0	1	1	0	0	9
Összesen	10	27	26	110	257	186	151	59	32	8	866
Gyakoriság	1,15%	3,12%	3,00%	12,70%	29,68%	21,48%	17,44%	6,81%	3,70%	0,92%	100,00%
Kumulatív gyakoriság	1,15%	4,27%	7,27%	19,98%	49,65%	71,13%	88,57%	95,38%	99,08%	100,00%	
Adott korosztálynál idősebbek aránya	98,85%	95,73%	92,73%	80,02%	50,35%	28,87%	11,43%	4,62%	0,92%	0,00%	

4. táblázat. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 112. §-a szerinti egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában 2022. 01. 25. napján diabetológiai szakápoló szakképesítésére tekintettel érvényes regisztrációval rendelkező személyek száma korcsoportos, valamint megyei bontásban (adatok forrása: OKFÓ)

Megye	Korcsoport (év)										Összesen
	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65–69	70–	
Budapest	2	3	2	12	33	34	21	6	5	0	118
Pest	3	2	2	13	28	22	11	1	1	0	83
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0	0	1	4	13	10	8	0	0	0	36
Baranya	2	2	4	4	9	5	9	0	0	0	35
Csongrád-Csanád	0	1	0	1	11	7	7	3	2	0	32
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	2	2	4	8	11	4	0	0	0	31
Fejér	1	5	2	4	7	4	5	3	0	0	31
Bács-Kiskun	0	0	2	2	7	7	3	2	0	0	23
Komárom-Esztergom	0	0	0	0	7	3	7	3	0	0	20
Hajdú-Bihar	0	0	1	5	5	6	2	0	0	0	19
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	0	5	6	6	2	0	0	0	19
Veszprém	0	0	0	2	1	8	8	0	0	0	19
Győr-Moson-Sopron	0	0	0	1	7	2	6	2	0	0	18
Zala	0	2	0	3	4	4	4	1	0	0	18
Heves	0	0	0	1	1	3	6	2	0	0	13
Vas	0	0	0	2	4	4	1	2	0	0	13
Békés	0	2	0	0	5	0	4	0	0	0	11
Tolna	0	0	0	2	3	3	2	1	0	0	11
Somogy	0	1	1	1	2	2	2	1	0	0	10
Nógrád	0	0	0	1	5	0	1	2	0	0	9
Címadat nem elérhető	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	4
Összesen	8	20	17	67	170	141	113	29	8	0	573
Gyakoriság	1,40%	3,49%	2,97%	11,69%	29,67%	24,61%	19,72%	5,06%	1,40%	0,00%	100,00%
Kumulatív gyakoriság	1,40%	4,89%	7,85%	19,55%	49,21%	73,82%	93,54%	98,60%	100,00%	100,00%	
Adott korosztálynál idősebbek aránya	98,60%	95,11%	92,15%	80,45%	50,79%	26,18%	6,46%	1,40%	0,00%	0,00%	

Aggodalomra ad okot az, hogy a 35 év alatti kategóriába egyetlen licenccel és regisztrációval rendelkező kolléga található. Feltehető, hogy az orvosok először egy második szakvizsga letételére törekszenek és csak utána gondolnak a diabetológiai licencre. Célszerű lenne a diabetológiai licencvizsgát népszerűsíteni a fiatal szakorvosok körében és a szakorvosok körét kiterjeszteni a kardiológusokra is.

I A SZAKÁPOLÓK HELYZETE

A végzett (3. táblázat) és a regisztrált (4. táblázat) szakápolók létszámában még nagyobb a különbség, mint az orvosok esetében, ez a szakdolgozók tekintetében 293 fő, ami 34%-a a szakképesítéssel rendelkezőknek. Az egyes megyék közötti különbség a regisztrált szakápolók tekintetében akár 9-szeres is lehet. Ennek ellenére a szakápolók tekintetében kisebbek a különbségek, mint az orvosok esetében, ahol bizony 20-szoros különbség is előfordul.

Az orvosokénál kiegyensúlyozottabb a kormegoszlás is a szakápolók esetén. Nincs regisztrált szakápoló 70 év felett és a korcsoportos, százalékos előfordulást tekintve Gauss-görbére emlékeztető képet kapunk. A kumulatív gyakoriság azt mutatja, hogy 45 év alatt a szakdolgozók 19,55% található, ami jelentősen magasabb érték, mint amit az orvosoknál láthatunk. Az 50 év felettiek aránya 26,18%, ami számottevően alacsonyabb, mint az orvosok 54,12%-a.

Az orvosi és a szakápolói munka különbségét is figyelembe véve megállapítható, annak ellenére, hogy jelentős veszteséget kénytelen elviselni a diabetológia a szakápolói regisztráció hiányossága miatt, mégis a szakdolgozók jó kormegoszlása segíti a pillanatnyi és a közeljövő betegellátását is.

A regisztrált szakápolók számát tekintve az utolsó helyeken lévő megyékben azonban fokozott erőfeszítésre lesz szükség ahhoz, hogy ezeket az optimista célokat elérhessék. Érdekes módon, a regisztrált szakápolók számának tekintetében az utolsó helyeken álló megyék nem feltétlenül ugyanazok, mint az orvosok esetében.

Összefoglalás

Az egyes fejezetek megírása a szerzők egyéni elgondolása szerint történt. Mindenkitől azt kértem, hogy a belátása szerinti legjobb formában fejtse ki a véleményét az előzményekről, a jelen helyzetről és a jövőbeni tervekéről. Csak a legszükségesebb, még a szerző(k) egyetértésével találkozó módosításokat végeztem el. Így nyilván heterogénebb a szöveg, azonban jól bemutatja az MDT izgalmas sokszínűségét, a jövő renetegféle megközelítését. Egy ilyen nagy és virágzó társaság esetén, mint az MDT, szükséges, hogy számos próbálkozás szintéziséből jöjjön létre a fejlődés. Ennek tudatában zárom le ezt az izgalmas sorozatot, amelynek reményeim szerint számos eleme megvalósulhat a jövőben.

PROF. DR. WITTMANN ISTVÁN
az MDT elnöke